

Vol. No. 02   Issue No. 7   JULY 2016   PRICE 30/-

બાળકો અને નવયુવાનો માટે
શબ્વાલુલ મુકર્રમ, હીજરી સન ૧૪૩૭
જુલાઈ ૨૦૧૬

બઈસ્મેલી સુબ્હાનહૂ તઆલા

વહાલા બાળકો !

અસ્સલામો અલયકુમ !

માહે શવ્વાલુલ મુકર્રમ આવી પહોંચ્યો છે. આ ઈદુલ-ફિત્ર અને ખુશાલી મનાવવાનો મહીનો છે. આ મહીનામાં આપણને ઈદની ખુશીઓ એટલા માટે પ્રાપ્ત થઈ છે કે આપણે રમઝાન માસની બરકતોનો ખૂબ લાભ લીધો છે. પરવરદિગારનો આ મહીનો આપણાં માટે કેટલી બધી બરકતો અને રહેમતો લઈને આવ્યો હતો એનો અંદાજો આપણને એ દુઆઓમાંથી મળી રહે છે જેમાં આ મહીનાના અસંખ્ય ફાયદાઓનું વર્ણન છે.

ખુદાના આ મહીનામાં ઈસ્તિગફાર (ક્ષમા આપવાના - માફી બક્ષવાના) દરવાજા ખુલ્લા મૂકી દેવામાં આવ્યાં હતાં, હવે આપણે પોતે જ આત્મસંશોધન કરવું જોઈએ કે આપણે આ મહીનામાં કેટલો લાભ ઉઠાવ્યો!

આ આત્મસંશોધન પછી પોતાની ખુશીઓની સીમા પણ આપણે જ નિયત કરવાની છે, જેણે જેટલો લાભ ઉઠાવ્યો હોય તેના પ્રમાણમાં તેના માટે ખુશીઓ અને પ્રસન્નતાઓ છે.

જ્યારે આપણે આ મહીના - તેના મુખારવિંદ ઉપર બદસૂરત ડાઘ જોઈએ છીએ, આ મહીનામાં જ માઅસૂમીન અ.સ. ના પવિત્ર મઝારોને પાડી નાંખવામાં આવ્યા અને આપણાં છઠ્ઠા ઈમામની શહાદત પણ આ મહીનામાં જ થઈ હતી ત્યારે આપણી આ અંગત ખુશીઓ ઝાંખી પડી જાય છે.

આપણે “જન્નતુલ બકીઅ” કે માઅસૂમીન અ.સ. ની કબરો અને રસૂલે અકરમ સ.અ.વ. ના કુટુંબીજનોના મઝારો જ્યાં આવેલાં હતાં તે કબ્રસ્તાન છે તેની પુનઃ સ્થાપના અને મઝારો ફરી બાંધવા માટે શક્ય એટલી તમામ પધ્ધતિઓથી આપણો વિરોધ પ્રગટ કરવો જોઈએ, જેથી કરીને “જન્નતુલ બકીઅ” ની પુનઃપ્રાપ્તિ અને પુનઃ સ્થાપના થઈ શકે અને અહલેબૈતના દુશ્મનો ભવિષ્યમાં આ પ્રકારની હરકતોથી દૂર રહે.

શત્રુઓએ એ વાત ઉપર કમર કસી છે કે જેવી રીતે પણ શક્ય હોય તે રીતે આ નિશાનીઓને મિટાવી દેવામાં આવે કે જેનાથી અહલેબૈત અ.સ. ની ફઝીલતો પ્રગટ થાય છે. તેમની આ અભિલાષા તેમના મનમાં જ દફનાઈ જશે કેમકે તમે દેખીતી રીતે કંઈ પણ કરી શકો છો પરંતુ અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યે પ્રેમની જે છાપ લોકોના હૃદયમાં છે તેને મિટાવી દેવું - ઝાંખી પણ પાડી શકાય તેમ નથી.

આપણે પોતાના કાર્યો વડે અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યેના આપણાં પ્રેમને પ્રગટ કરતાં આવ્યાં છીએ અને પ્રગટ કરતાં રહીશું અને અર્વાચીન જગત તો પોતે જ વિદ્વતા અને શ્રેષ્ઠતા ધરાવનારા લોકોને ચાહવા લાગ્યું છે અને ચાહતું રહેશે. ઈન્શાઅલ્લાહ!

વસ્સલામ

ઝેરે સરપારસ્તી હઝરતો હુજૂત

અરવાહોના ફિદાહ, અજજલલ્લાહો તઆલા ફરજહુશરીફ

મહુમ જનાબ મૌલાના આબીદ હુસૈન રીઝવી
સાહેબની યાદમાં

મુખ્ય તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ રેઝા રિઝવી ગરવી

કાર્યવાહક તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ અજ્ઞ

સૈયદ આબીદ હુસૈન એ રિઝવી 7383560072

સહાયકો :

અહમદ રેઝા મુરારહ

તાલીમ રેઝા અજમેરી

એહસાન અલી રિઝવી

અનુવાહક :

સૈયદ મોહમ્મદ ફાઝિલ બુખારી આઈ. એ. એસ (નિવૃત્ત)

શુષોભન :

Web Graphics મોહમ્મદ તાહીર

9898937633 E-mail: smtahir202@gmail.com

ટુરીંગ એજન્ટ :

સૈયદ મીસમ મેહદી રિઝવી 9510344219

“હાદી” માસિકના મેમ્બર બનવા માટે સંપર્ક કરો:

અમદાવાદ: (૧) શબ્બીર ભાઈ નુરાની, ફોન: ૯૩૭૬૧૬૮૩૦૬
 (૨) મૌલાના ઝફરુલ હસન, ફોન: ૯૩૨૭૫૩૬૬૩૮
 (૩) ઝાકીર ભાઈ મોમીન, ફોન: ૯૩૨૭૦૪૧૩૧૪

ભાવનગર: મુસ્તાકભાઈ વિરાણી, ફોન: ૯૮૨૪૫૩૮૧૧૪

મહુવા: મહેદીરઝા એમ. બંભોરા, ફોન: ૯૮૨૪૩૨૭૨૨૭

કાણોદર: નૌશાદભાઈ, જાફરી ચેનલ, ફોન: ૯૮૮૮૭૭૩૬૧૧

મેતા: મોહસીનભાઈ કદાવાલ, ફોન: ૯૮૮૮૩૬૮૦૮૮

ભરૂચ: મુશ્તાકઅલી પાનવાલા, ફોન: ૯૮૨૪૨૪૩૦૫૧

ઘોળકા: કમરઅલી મોમીન

અંજાર: રફીકભાઈ ખોજા, ફોન: ૯૮૨૫૩૧૮૬૨૧

રૂસ્તમપૂરા: સૈયદ આશીક હુસૈન, ફોન: ૯૮૨૪૧૧૮૩૭૨

રાજૂલા: મૌલાના હસન મહેદી, ફોન: ૯૮૦૪૧૪૬૧૧૦

સેલવાસા: ગુલામ અબ્બાસભાઈ દેવજાણી, ફોન: ૯૮૨૫૮૮૮૮૭૮

સિહોર: હસનઅલી વજીરઅલી વસાયા, ફોન: ૯૮૭૮૮૬૮૮૬૮

કચ્છ: મુશ્તાક હુસૈન અબ્દુલ હુસૈન માસ્ટર, ફોન: ૯૮૨૪૨૧૬૪૭૦

ડેડીયાપાડા: રિઝવાન હુસૈન અમીરઅલી રાજાણી, ફોન: ૯૪૨૭૧૭૫૨૩૧

ખાસ નોંધ: સભ્ય તથા એજન્ટ મિત્રોને નમ્ર અરજ છે કે જેનું અગાઉનું લવાજમ બાકી છે તે અને નવા વર્ષનું લવાજમ મોકલી આપવા વિનંતી.

વિગતો માટે સંપર્ક :

(રહ.)

હૌઝએ ઈલમીયહ ઈમામ ખુમૈની ગોલ્ડન પાર્ક, વટ્પા, અમદાવાદ, ગુજરાત, ભારત

E-mail: hadimasik@yahoo.com Website: www.hadikids.org

PHONE NO: 079-25892786, 94266 78614, 70969 21472, 97247 37865

વાર્ષિક લવાજમ: રૂપિયા ૩૦૦/-

3 HADI, JULY 2016

અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યે હૃદયમાં પ્રેમભાવ પેદા કરવાના ઉપાયો

(ગતાંકથી ચાલુ)

૯. રીતરિવાજોની જાળવણી અને રૂઢિઓ પ્રત્યે
અહોભાવ:

અહલેબૈત અ.સ. સાથે સંબંધિત દિવસોમાં
મોટેરાઓની વર્તણૂક બાળકોના મન અને માનસ
ઉપર અસરકારક બને છે. મહેફિલો અને
મજલિસો (શોક મનાવવું) ગોઠવવી અને તેમાં
સામેલ થવું અને (બાળકોને) સામેલ થવા માટે
પ્રેરણા આપવી પણ અસરકારક નીવડે છે. આવી
રીતે રૂઢિઓ અને રીતરિવાજોને માન આપવાથી
ધાર્મિક પરંપરાઓ અને અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યેના
પ્રેમભાવ મજબૂત થાય છે.

અઈમ્મએ માઅસૂમીન અ.સ. પોતે પણ આ
પરંપરાઓની જાળવણીની તાકીદ કરતાં અને
પ્રેરણા આપતાં હતાં. આશૂરાના દિવસોની
અઝાદારી અને ગદીરના દિવસની ઉજવણી જેવી
આવી સંબંધ ધરાવતી રીત-રસમોને માઅસૂમીન
અ.સ. એ ઘણું જ મહત્વ આપ્યું છે.

માઅસૂમીન અ.સ. એ ઈદે ગદીરને એક અતિ મહત્વપૂર્ણ ઈસ્લામી ઈદ ગણાવી છે. તે દિવસે રોઝો રાખવા, ઈબાદતો કરવા, એકબીજાને મુબારકબાદ આપવા, એકબીજાને મળવા જવા, પ્રસન્નતા જાહેર કરવા, નવા વસ્ત્રો પહેરવા અને તે દિવસનો આદર જાળવવાની આજ્ઞા આપી છે. જેથી કરીને એક શીઆના માનસપટલ ઉપર આ દિવસ એક અત્યંત મહત્વપૂર્ણ અને યાદગાર દિવસ તરીકે પ્રસ્થાપિત થઈ જાય.

૧૦. લોકોની સંપૂર્ણતા અને કાબેલિયત પ્રત્યેના અહોભાવથી લાભાંવિત થવું:

લોકો કાબેલિયત તેમજ સંપૂર્ણતા અને સૌંદર્ય પ્રત્યે આકર્ષાય છે. ખાસ મુઘાવસ્થા અને યુવાવસ્થાના સમયગાળામાં કાબેલિયત અને સંપૂર્ણતા પ્રત્યેના અહોભાવના કારણે તેઓ મહાન વ્યક્તિઓ, વિદ્યા, જ્ઞાન, સામર્થ્ય અને ખ્યાતિ ધરાવતાં આદર્શ વ્યક્તિઓ પ્રત્યે આકર્ષાય છે. લોકોમાં મહાન વ્યક્તિઓ પ્રત્યે અહોભાવ અને આકર્ષણ અને તેઓ તેમના પ્રત્યે પોતાનો આદરભાવ અને પ્રેમભાવ પ્રગટ કરીને પોતાની આ લાગણીને સંતોષે છે.

અહલેબૈત અ.સ. જ્ઞાન અને બુદ્ધિ, પરહેઝગારી અને ઈબાદત, સામર્થ્ય અને શક્તિ, વાકચાતુર્ય અને શૃંગારિક ભાષા સામર્થ્ય, દાનવીરતા, સૌંદર્ય અને સદ્ચારિત્ર, ઈબાદત અને અલૌકિક જ્ઞાન, શુરવીરતા અને પૌરુષ, ક્ષમા અને માફી, બખ્શિશ અને ઉપકાર, ધૈર્ય અને દ્રઢતા આમ દરેક ક્ષેત્ર દરેક ગુણની દ્રષ્ટિએ સમગ્ર માનવજાતથી મહાન છે. તેથી આદર્શ વ્યક્તિઓ તરીકે તેમનો પરિચય હૃદયમાં તેમના પ્રત્યેનો પ્રેમભાવ પેદા કરે છે. તમે જ કહો કે હવે એવો તો કયો ગુણ અને કઈ વિશિષ્ટતા રહી જાય છે જે તેની સંપૂર્ણ પરાકાષ્ઠાએ અહલેબૈત અ.સ. માં ન હોય!!!

ઈમામ રિઝા અ.સ. ની એક હદીસમાં અહલેબૈત અ.સ. ની વિચારસરણી અને તેમની માન્યતાઓને સમજાવતા કહેવામાં આવ્યું છે કે પરહેઝગારી, પવિત્રતા, સત્યવક્તાપણું, પ્રયત્નશીલતા અને સક્રિયતા, સારા નરસા (દરેક વ્યક્તિ) સાથે નિષ્ઠા, લાંબા સજદાઓ, (અલ્લાહની યાદ-પ્રભૂભક્તિમાં) રાત જાગરણો, વજર્ય (હરામ)થી દૂર રહેવું, પાડોશીઓ સાથે સારા સબંધો, દાન, (લોકોને) ઈજા અને દુઃખ

પહોંચાડવાથી છેટા રહેવા, હસમુખો સ્વભાવ,
લોકોનું ભલૂ ઈચ્છવું અને મોઅમેનીન માટે દયા-
કૃપાભાવ (રહમત) અઈમ્મા અ.સ.નો દીન
(આદર્શ, ચારિત્ર અને ટેવો) છે. (તોહફુલ ઉફૂલ,
પાન નં ૪૧૬)

ઝિયારતે જામેઆમાં અઈમ્મા અ.સ.ના વિશિષ્ટ
ગુણો અને ઉચ્ચ ફઝાઈલ (ફઝીલતો)નું વર્ણન
છે. તે પૈકી એવું વર્ણન પણ છે કે જ્યારે પણ
સદ્ચારિત્ર (નેકીઓ)નું વર્ણન થાય ત્યારે આપથી
જ એ સદ્ચારિત્રનો પ્રારંભ પણ, તેના મૂળ પણ,
તેની શાખાઓ પણ, (આપ પોતે જ) તેના
ખજાના પણ, કેન્દ્રબિંદુ પણ અને પરાકાષ્ટા
(અંતિમ બિંદુ) પણ આપ જ છે. અહલેબૈતે
અતહાર અ.સ. મનુષ્યોમાં સૌથી વધારે પ્રિય અને
મિત્રોમાં સર્વશ્રેષ્ઠ મિત્ર છે. જે સઘળી નૈતિક,
વિદ્યાકીય અને ચારિત્રના ગુણોની દ્રષ્ટિએ
અદ્વિતીય સંપન્નતા ધરાવે છે. જે ગુણો સારા
લોકોમાં વ્યક્તિગત રીતે જોવા મળે છે તે
અહલેબૈત અ.સ.માં સંપન્નતા સાથે જોવા મળે છે.
આ રીતે તેઓ પ્રેમ પ્રગટ કરવા માટે અને
પ્રિયપાત્ર બનાવવા માટે સર્વશ્રેષ્ઠ વ્યક્તિઓ છે.

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ની એક હદીસમાં છે કે ત્રણ વસ્તુઓ પ્રેમભાવ પ્રગટ થવાનું કારણ બને છે: દીન (ધર્મપરાયણતા), વિનમ્રતા અને દાનવીરતા. (બિહારુલ અનવાર, ભાગ ૭૫, પાન નં ૨૨૯)

શીઆઓના ઈમામો (અઈમ્મએ શીઆ) અ.સ. અને અહલેબૈતે રસૂલ સ.અ.વ. ધર્મ (દીન)ની ધૂરા અને પાચો પણ છે અને પોતાના અત્યંત ઉચ્ચ દરજ્જા અને સ્થાન છતાંયે વિનમ્રતામાં પણ સૌથી આગળ છે અને દાનવીરતા તેમ જ ઉદારતાની બાબતે પણ પોતાના યુગના લોકોના શિરોમણી છે. અઈમ્મા અ.સ.ના ઉચ્ચ સદ્ચારિત્રનું વર્ણન, તેમની વિનમ્રતા અને ઉદારતાના વખાણ લોકોના મનમાં તેમના પ્રત્યેના પ્રેમભાવને વધારે છે.

શામના શાષક (અમીરે શામ) એ એક દિવસ હઝરત અલી ઇબ્ને અબી-તાલિબ અ.સ.ની એક ચાહક અને નિડર શ્રદ્ધાળુ સન્નારી દારમિયહને બોલાવીને પુછ્યું: “મને એ જણાવો કે તમે કયા કારણે અને શા માટે અલી અ.સ. પ્રત્યે શ્રદ્ધા અને મારી સાથે વેર રાખો છો?”

તેમણે જવાબ આપ્યો કે: “હું અલી અ.સ.ની એટલા માટે ચાહક છું અને તેમના પ્રત્યે એટલા માટે શ્રદ્ધા રાખું છું કે તેઓ લોકો સાથે ન્યાયપૂર્વક વર્તીવ કરતાં હતાં. લોકોના હકને

اِنَّ عَلٰمَ الْمُنٰیفِرِيْنَ اَنْ يَخْلَوْا بِرَبِّهِمْ وَرَتَّبَنَآ لَهُمْ اَنْ يَخْلُوهَا

સમાન રીતે વહેંચણી કરતાં હતાં. પયગમ્બર સ.અ.વ. એ પોતાના ઉત્તરાધિકારી (વિલાયત) માટે તેમને જ પસંદ કર્યાં હતાં. તેઓ અત્યાચાર પિડીતો અને જેમની પાસે કાંઈ ન હોય તેવા લોકોને (વંચિતોને) વહાલ કરતાં હતાં અને ધર્મપરાયણ (દીનદાર) લોકોનો આદર કરતાં હતાં અને અલી અ.સ.નો અધિકાર હોવા છતાં (તેઓ સત્યના પડખે હતાં તેમ છતાં) તેમની સાથે લડવા, તમારા જોર જુલ્મ અને અત્યાચારો, મનસ્વી રીતે શાસન કરવા અને અત્યાચારી નિર્ણયોને કારણે તમારા પ્રત્યે વેરભાવ ધરાવું છું.” (ખિહારૂલ અનવાર, ભાગ ૩૩, પાન નં ૬૬૦)

ઈમામ અલી અ.સ.ના સદ્ચારિત્રએ આ નિડર સન્નારીને અલીની ચાહક, શ્રદ્ધાળુ અને શુભચિંતક બનાવી દીધી - જી હા! સંપૂર્ણતા અને કાબેલિયત હમેશાં આકર્ષક હોય છે.

બુદ્ધિશાળી બનવું હોય તો આ દસ ગુણ કેળવો

નબીયે અકરમ સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું છે કે મનુષ્ય પોતાની બુદ્ધિના બળ સિવાય બીજી કોઈ રીતે બુદ્ધાવન્દે આલમની વધુ સારી રીતે ઈબાદત નથી કરી શકતો અને મોમિનમાં જ્યાં સુધી આ દસ ગુણો નહીં હોય ત્યાં સુધી તે બુદ્ધિશાળી ગણાશે નહીં:

૧. લોકો તેની પાસે ભલાઈ અને નેકીની અપેક્ષા રાખે.
૨. લોકો તેના દુષ્કર્મોથી સુરક્ષિત હોય.
૩. તે બીજાઓના સદ્કાર્યોને (પોતાનાથી) વધારે જ ગણતો હોય - તે ઓછા જ હોય તો પણ.
૪. તે પોતાના સદ્કાર્યોને (બીજા કરતાં) ઓછા જ ગણતો હોય - તે વધારે હોય તે છતાં પણ.
૫. તે પોતાના સમગ્ર જીવનમાં ધાર્મિક અને અલ્લાહ સંબંધિત જ્ઞાન મેળવવામાં કદીયે થાકતો ન હોય.
૬. લોકોની મુશ્કેલીઓ દૂર કર્યા પછી પોતાની પ્રશંસાની અપેક્ષા રાખતો ન હોય.
૭. અજ્ઞાન રહેવાને પ્રસિધ્ધીથી વધારે પ્રિય ગણતો હોય.
૮. દરિદ્રતા તેની દ્રષ્ટિએ પ્રિય બાબત હોય અને તેમાં મુશ્કેલી અનુભવતો ન હોય. (એટલે કે ધન-દોલતની અપેક્ષા વધારે પડતી રાખતો ન હોય.)
૯. જગતના ભોજનમાંથી એક વાનગીને જ પુરતી ગણતો હોય. (એટલે કે ભોજન થાળમાં ભાત-ભાતની વાનગીઓની અપેક્ષા ન રાખતો હોય.)
૧૦. પોતાના કરતાં અન્યોને વધારે મહાન ગણતો હોય અને મહત્વ આપતો હોય.

જનાબ લુકમાનની શિખામણો

(ક્રમશઃ ચાલનાર લેખમાળા)

હે મારા પુત્ર! ભૂંડા અને દુરાચારી લોકોથી દૂર રહેજો. તે લોકો કુતરા જેવા હોય છે. જો તમારી પાસે કોઈ વસ્તુ હશે ત્યાં સુધી ખાતાં રહેશે અને તે પછી તમારી મશ્કરી કરતાં થઈ જશે અને તમને અપમાનિત કરશે. એમની તમારી સાથેની મિત્રતા ક્ષણ માત્ર માટેની હશે. (એટલે કે આવા લોકો પોતાના સ્વાર્થ સાધવા મિત્રતા કરતાં હોય છે.) (બિહારૂલ અનવાર, ભાગ ૧૩, પાન નં ૪૨૮, હદીસ નં ૨૩)

ધનિષ્ઠ સબંધ:

હે મારા વત્સ! લોકો સાથે ખૂબ ધનિષ્ઠ સબંધ ન રાખતાં નહીં તો તમારી વચ્ચે વધારે અંતર પડી જશે. એવી રીતે (લોકોથી) અલિપ્ત પણ ન રહો કે અપમાનિત થઈ જાવ. યાદ રાખો! દરેક સજીવ પોતાના જેવાની સાથે જ મિત્રતા રાખે છે પરંતુ મનુષ્ય એવો સજીવ છે જે પોતાના જેવા સાથે જ મિત્રતા નથી રાખતો. (બિહારૂલ અનવાર, ભાગ ૧૩, પાન નં ૪૧૭, હદીસ નં ૧૧)

ભોજન આરોગવાના શિષ્ટાચાર

અને બેહલૂલે ઘવા

એક વખત શૈખ જુનેદ બગદાદી પ્રવાસે જવાના આશયથી બગદાદથી બહાર નીકળ્યાં. શૈખના કેટલાક શિષ્યો પણ તેમની સાથે હતાં. શૈખે પુછ્યું: “તમને બેહલૂલની જાણકારી છે?” લોકોએ કહ્યું: “અરે! એતો એક પાગલ વ્યક્તિ છે. આપ તેને મળીને શું કરશો?” શૈખે કહ્યું: “એને શોધી તો કાઢો મારે તેનાથી કાંઈ કામ છે.” શિષ્યોએ પોતાના શૈખની આજ્ઞાનું પાલન કર્યું અને એક રણ જેવા રેતાળ મેદાનમાં બેહલૂલને શોધી કાઢ્યો અને શૈખને પોતાની સાથે લઈને ત્યાં ગયાં. શૈખ જ્યારે બેહલૂલ પાસે ગયાં તો જોયું કે બેહલૂલ માથા નીચે ઇંટ રાખીને સુઈ ગયાં છે. શૈખે સલામ કર્યો. બેહલૂલે સલામનો જવાબ આપીને પુછ્યું: “આપ કોણ છો?” શૈખે કહ્યું: “હું જુનેદ બગદાદી છું.” તેમણે કહ્યું: “વારં! તો તમે જ તે શૈખ છો જે લોકોને વડીલોની રીતભાત શીખવાડો છો!” શૈખે કહ્યું: “હા! હું શીખવાડું છું.”

બેહલૂલે કહ્યું: “વારં! તો શું તમે ભોજન આરોગવાનો શિષ્ટાચાર પણ જાણો છો?” શૈખે કહ્યું: “કેમ નહીં! પ્રથમ બિસ્મિલ્લાહ પઢું છું, પોતાની સામે હોય તે વાનગીઓ જ જમું છું, કોળિયો નાનો બનાવું છું અને ખાતી વખતે અલ્લાહના સ્મરણ પ્રત્યે પણ બેધ્યાન નથી રહેતો.” પછી વધુ કહ્યું કે: “જ્યારે કોળિયો મોઢામાં મૂકું છું ત્યારે “અલ્હમ્દો લિલ્લાહ” કહું છું, ખાવાનો આરંભ કરતાં પહેલાં હાથ ધોઈ છું અને ભોજન પતાવ્યા પછી પણ હાથ ધોઈ છું.”

આ સાંભળીને બેહલૂલ ઉભા થઈ ગયાં અને શૈખ તરફ ફરીને કહ્યું: “તમો તો મુસલમાનોના ગુરૂ હોવાનો દાવો કરો છો જ્યારે તમને તો ભોજન આરોગવાનો શિષ્ટાચાર પણ આવડતો નથી!” આટલું બોલીને બેહલૂલ ત્યાંથી આગળ વધી ગયાં. શિષ્યોએ કહ્યું: “આ વ્યક્તિ તો પાગલ છે.” શૈખે કહ્યું: “દેખાવ તો પાગલ હોવાનો કરે છે પરંતુ પોતાના કામ માટે ચતૂર લોકોના પણ કાન કાપી લે તેવો છે. આપણે તેની પાસેથી સાચી વાત જાણવી જોઈએ. આવો, તેની પાછળ જઈએ. મારે તેનાથી કંઈ જાણવું છે.”

બેહલૂલ ઉજ્જડ જગ્યાએ જઈને બેસી ગયાં. શૈખ બગદાદી તેમની પાસે ગયાં તો તેમણે ફરી પુછ્યું: “આપ કોણ છો?” શૈખે કહ્યું: “હું બગદાદનો શૈખ છું.” બેહલૂલે કહ્યું: “વારૂં! એ વ્યક્તિ જ કે જેને ખાવાના શિષ્ટાચાર પણ આવડતાં નથી!” પછી કહ્યું: “વારૂં! ખાવાનો શિષ્ટાચાર નથી આવડતો પરંતુ બીજાની સાથે વાત કરવાના શિષ્ટાચાર તો આવડતાં જ હશેને?” શૈખે જવાબ આપ્યો: હા, જાણું છું ને! “તો જણાવો કે બીજાઓ સાથે કેવી રીતે વાત કરો છો?” શૈખે જવાબ આપ્યો: “કોઈ પણ વાર્તાલાપ પ્રમાણસર કરું છું. અસ્થાને અને વધુ પડતું બોલ્યે જતો નથી. શ્રોતાઓની સમજશક્તિનો ખ્યાલ રાખીને અલ્લાહના સર્જન(લોકો)નો અલ્લાહ અને રસૂલ સ.અ.વ.ની આજ્ઞા પ્રત્યે ધ્યાન દોરું છું અને એ બાબતની સાવચેતી પણ રાખું છું કે એટલી વધારે વાતો ન કહું કે લોકોને કંટાળો આવવા લાગે. આધ્યાત્મિક અને જગતની વિદ્યાઓના મર્મને દ્રષ્ટિ સમક્ષ રાખીને વાર્તાલાપ કરું છું વગેરે વગેરે.”

આ સાંભળીને બેહલૂલે કહ્યું: “ખાવાના શિષ્ટાચારની તો વાત જ જવા દો તમને તો વાત કરવાની રીતભાત પણ આવડતી નથી!” પછી શૈખ તરફ પૂંઠ ફેરવીને બીજી દિશામાં ચાલ્યાં ગયાં. શિષ્યોથી શાંત રહેવાયું નહીં અને કહેવા લાગ્યાં:

“હે ગુરૂ! આ વ્યક્તિ તો પાગલ છે. એની પાસેથી (આવી નક્કામી વાતો સિવાય) બીજું કંઈ અપેક્ષા રાખી શકાય!?” શૈખે જવાબ આપ્યો: “તમો નહીં સમજી શકો! મારે તો તેની સાથે જ કામ છે.”

તે પછી શૈખે ફરી બેહલૂલનો પીછો કર્યો. બેહલૂલે પાછળ ફરીને જોયું અને કહ્યું: “તમને ખાવાના શિષ્ટાચાર આવડતાં નથી, વાત કરવાની રીતભાત તમે જાણતાં નથી તો પછી સૂઈ જવાની રીતભાત તો જાણો છો ને!?” શૈખે કહ્યું: “હા! જાણું છું ને!!” બેહલૂલે પુછ્યું: “તો પછી જણાવો કે તમે કેવી રીતે સૂઈ જાવ છો?” શૈખે કહ્યું: “જ્યારે ઈશાની નમાઝ અને વઝીફાઓથી પરવારી જાઉં છું ત્યારે મારા શયન કક્ષમાં ચાલ્યો જાઉં છું.” તે પછી શૈખે સૂઈ જવાની એ રીતભાત વર્ણવી જે તેમણે પોતાના વડીલો પાસેથી શીખી હતી. બેહલૂલે કહ્યું: “ભાઈ! તમે તો સૂવાની રીતભાત પણ જાણતાં નથી.” આમ કહીને બેહલૂલે ત્યાંથી ચાલતી પકડી ત્યારે જુનેદ બગદાદીએ આગળ વધીને તેમના હાથ પકડી લીધાં અને કહ્યું: “હે મહાન વડીલ! હું નથી જાણતો તેથી અલ્લાહના કાજે તમે જ મને શીખવાડી દો ને!”

થોડીક દાણો સુધી શાંત રહ્યા પછી બેહલૂલે કહ્યું કે: “ભાઈ! આ બધી વાતો જે તમે ગણાવી છે તે બધી તો ગોણ વાતો છે, મુખ્ય વાત મારી પાસેથી સાંભળો! ભોજન લેતી વખતે સૌથી પહેલાં તો એ વાતની ચિંતા કરવી જરૂરી છે કે આજીવિકા સદ્માર્ગ (હલાલની રોઝી)ની હોવી જોઈએ. જો ભોજનમાં પ્રતિબંધિત માર્ગ (હરામ)ની આજીવિકા ભળી ગયેલી હશે તો તમે જ ગણાવ્યાં છે તે શિષ્ટાચારનું પાલન કરવાથી કોઈ ફાયદો નહીં થાય. તમારું અંતઃકરણ પ્રકાશિત થવાને બદલે અંધકારમય થઈ જશે.”

શૈખ બગદાદી કહી ઉઠ્યા: “જઝાકલ્લાહો ખૈરા, અલ્લાહ તમારું ભલું કરે!”

પછી બેહલૂલે કહ્યું: “કોઈની સાથે વાતચીત કરતી વખતે સૌથી પહેલાં મન પવિત્ર અને ધ્યેય સ્વચ્છ-સારો હોવો જરૂરી છે અને વાત કરતી વખતે એ હકીકત પણ ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે કે જે કાંઈ પણ કહેવામાં આવે અલ્લાહની આજ્ઞા-મરજુ પ્રમાણે અને તેની પ્રસન્નતા મેળવવા માટે હોવો જોઈએ. તમે જે વાત કહો તેની પાછળનો તમારો ધ્યેય પોતાનો સ્વાર્થ અને આ જગતમાં પોતાના ફાયદા માટેનો હશે અથવા નિર્થક વાત હશે તો તમે અતિસુંદર શબ્દો અને શૈલીમાં તે વાત કહી હશે તો પણ તે તમારા માટે મુશ્કેલીઓ ઉભી કરી શકે છે. આવી રીતે વાત કરવા કરતાં તો શાંત રહેવું સારું ગણાય!”

પછી સુવાની રીતભાત વિશે ફરમાવ્યું: “તમે સુઈ જવાની બાબતે જે વાતો ગણાવી હતી તે પણ સુવાનો મૂખ્ય ધ્યેય ન ગણાય. સુવા જતી વખતની મુખ્ય શરત એ હોવી જોઈએ કે તમો સુવા માટે જાવ ત્યારે તમારું મન રાગ-દ્વેષ- ઈર્ષા- ખાર- અંટસ અને અદેખાઈથી સાફ હોય. તમારા મનમાં આ જગત અને આ જગતના ધન-દોલત પ્રત્યે અનુરાગ ન હોય અને ઉંઘ આવી જાય ત્યાં સુધી અલ્લાહની યાદ (ઝિક્ર)માં તમો પરોવાએલાં જ રહો!”

બેહલૂલની વાતો સાંભળીને જુનૈદ બગદાદીએ તેમના હાથ ચૂમી લીધાં અને તેમના માટે અલ્લાહ પાસે સારા બદલાની યાચના (દુઆએ ખૈર) ગુજારી.

શૈખ બગદાદીના શિષ્યો તો આ દ્રષ્ય જોઈને આશ્ચર્યચકિત રહી ગયાં. તેમને પોતાની ભૂલ સમજાઈ ગઈ અને તેઓએ જાણી લીધું કે પોતે જે વાત જાણતાં ન હોઈએ તે બીજા પાસેથી શીખી લેવામાં શરમાવું જોઈએ નહીં.

હઝરત જુનૈદ બગદાદી અને બેહલૂલના આ વાર્તાલાપમાંથી એ જ બોધપાઠ લેવો જોઈએ કે પોતે કાંઈ જાણતાં ન હોઈએ અને પોતે બધું જ જાણે છે તેવું ધારી લેવાથી નુકશાન જ થાય છે તેને કારણે પોતાની જાતની સુધારણાં અને પ્રગતિના માર્ગ રૂંધાઈ જાય છે અને મનુષ્ય ભટકતો જ રહી જાય છે!!!

આપણાં નબી સ.અ.વ.ના

સદ્ચારિત્રના દ્રષ્ટાંતો

(ક્રમશઃ ચાલનાર લેખમાળા)

આપ હઝરત સ.અ.વ.ની શૂરવીરતા:

નહજુલ બલાગાહમાં છે કે હઝરત અલી અ.સ. એ મુઆવિયાને એક પત્રમાં લખ્યું હતું કે: “જ્યારે યુદ્ધની અગ્નિ પ્રજ્વલિત થઈ જતી અને લોકો બીકના માર્યા શાંત થઈ જતાં હતાં પરંતુ આપ હઝરત સ.અ.વ. પોતાના અહલેઝૈત અ.સ.ને આગળ કરી દેતાં હતાં અને પોતાના સગા-વહાલાઓની તલવારો અને ભાલાઓની ગરમી થકી (પોતાના) સાથીઓની રક્ષા કરતાં હતાં.” (નહજુલ બલાગાહ, પાન નં ૩૬૮)

સૈન્યને ઉપદેશ:

કાફીમાં હઝરત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.થી રિવાયત છે કે: આપ હઝરત સ.અ.વ. જ્યારે કોઈ લશ્કરને (યુધ્ધ માટે) મોકલતાં તે સેનાપતિને ખૂબ જ આગ્રહપૂર્વક અને સઘળા સૈન્યને પણ અલ્લાહની બીક રાખીને વર્તવાની તાકીદ કરતાં હતાં અને પછી ઉપદેશ આપતાં હતાં કે ખુદાના નામે, તેના કાજે, વિધર્મીઓથી યુધ્ધમાં પાછી પાની ન કરતાં, તમે જેમને મારી નાંખો તેમનું નાક કાપી લેતાં નહીં, બાળકો અને એ લોકોને કે જેઓ યુધ્ધ મેદાનથી દૂર ઈબાદતમાં પરોવાએલાં હોય તેમને મારી નાંખતાં નહીં, ખજુરના વૃક્ષોને બાળી મૂકતાં નહીં, તેમને પાણીમાં નાંખી દેતાં નહીં, ફળ આપતાં વૃક્ષોને કાપી ન નાંખતાં, ખેતરોને બાળી મૂકતાં નહીં કેમકે શક્ય છે કે તમને પોતાને જ આ વસ્તુઓની જરૂર પડે. જેમનું માંસ હલાલ છે તેવા પ્રાણીઓના હાથ પગ કાપી નાંખતાં નહીં. હા - પોતાના ભોજન માટે જરૂરી હોય તેટલા પ્રમાણમાં આ પ્રાણીઓને તમે હલાલ કરી શકો છો. જ્યારે મુસલમાનોના કોઈ શત્રુ (સૈન્ય - રાજા)નો ભેટો થાય તો તેની સમક્ષ ત્રણ પ્રસ્તાવ મૂકીને તે પૈકી એક પ્રસ્તાવ સ્વીકારવા કહેજો:

૧. મુસલમાન થઈ જાવ.
૨. જમીયા વેરો આપો. અથવા
૩. લડાઈ બંધ કરીને ચાલ્યા જાવ.

જો તે આ ત્રણ પૈકી કોઈ એક પ્રસ્તાવ સ્વીકારી લે તો તમે પણ તેની વાત સ્વીકારી લેજો અને લડાઈ અટકાવી દેજો.
(કાફી, પાન નં ૨૯)

જત્રતુલ-બકીઅ

જત્રતુલ-બકીઅ મદીનતુન્નબીમાં જત્રતનો જ એક ટુકડો છે. મદીના શબ્દનો અરબી ભાષામાં શબ્દકોષીય અર્થ “નગર” થાય છે. આમ દરેક નગરને અરબી ભાષામાં મદીના કહેવામાં આવે છે. “મદીના” શબ્દનું બહુવચન “મદાઈન” છે. પ્રાચીન યુગમાં આ શહેરને “યસરબ” કહેવામાં આવતું હતું. તોરાત (તૌરૈત) અને બાઈબલમાં આ નગરનો “યસરબ” તરીકે જ ઉલ્લેખ છે જે મક્કએ મુકર્મા પછી હિજાઝનું પ્રખ્યાત નગર છે. નબી સ.અ.વ. મક્કાથી દેશ ત્યાગ (હિજરત) કરીને આ નગર “યસરબ”માં જ આવીને વસ્યાં હતાં. તે પછી આ કારણે “યસરબ” “મદીનતુન્નબી” (નબી સ.અ.વ.નું નગર) તરીકે ઓળખાવા લાગ્યું અને ઈસ્લામના શાસનની રાજધાની બન્યું. કેટલાંક પુસ્તકોમાં પણ “યસરબ”નો ઉલ્લેખ “મદીના” તરીકે છે.

“બકીઅ”નું મૂળ “બુકઆ” છે જેનો અર્થ “ટુકડો” અથવા “ભાગ” થાય છે. અરબસ્તાનના ઉપખંડમાં હિજાઝ પ્રદેશમાં “મદીના” પ્રખ્યાત થઈ ગયું અને બરકતો અને મહાનતાનું કેન્દ્રબિન્દુ બન્યું અને સમગ્ર વિશ્વમાં ખ્યાતિ મેળવી. આ સઘળું સરકારે રિસાલત સ.અ.વ.ના પુણ્ય પ્રતાપે (ફૈઝ) થયું.

આ “મદીનતુન્નબી”માં “મસ્જિદુન્નબી” પાસે જ “બકીઅ” નામે એક કબ્રસ્તાન છે જે “જત્રતુલ-બકીઅ”ના નામે પ્રખ્યાત છે. “મક્કએ મુકર્મા”નું કબ્રસ્તાન “જત્રતુલ-મોઅલ્લા” છે અને મદીનાનું “જત્રતુલ-બકીઅ” પરંતુ “જત્રતુલ-બકીઅ” પુણ્ય પ્રતાપ અને બરકતોની બાબતે “જત્રતુલ-મોઅલ્લા”થી ઉચ્ચ સ્થાને છે. જેની મહાનતાના અનેક કારણો છે કેમકે આ કબ્રસ્તાનમાં અઈમ્મા અ.સ.ના માર્ગે ચાલનારાઓની કબરો છે.

ઈતિહાસકાર “બુરતૂન”ના મત પ્રમાણે આ કબ્રસ્તાનમાં દસ હજાર સહાબીઓની પણ કબરો છે. સઉદી શાસન પહેલાં અહિયાં કેટલાંક મકબરાઓ પણ મોજૂદ હતાં. શાહ સઉદે શાસન પચાવી પાડ્યા પછી તે બધાને તોડી પડાવ્યાં છે.

સૌથી પહેલાં એ આદરણીય મહાન નામોનો ઉલ્લેખ કરીએ છીએ જેઓ આ કબ્રસ્તાનમાં દફન થએલાં છે:

પયગમ્બર સ.અ.વ.ની વહાલ-સોઈ પુત્રી ફાતેમા ઝહરા સલા., ઈમામ હસન અ.સ., ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન અ.સ., ઈમામ મુહમ્મદ બાકિર અ.સ. અને ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.- આ પાંચેય કબરો એક બીજાની પાસે પાસે છે જેમના ઉપર ગુંબદ બનેલાં હતાં. આ માઅસૂમ અને મઝલૂમ હસ્તીઓના ગુંબદ તોડી પાડવામાં આવ્યાં છે. હવે તો કબરના ઓળખચિન્હ જ રહી ગયાં છે.

“બુરતૂન”ના ઉલ્લેખ પ્રમાણે દેશ ત્યાગ કરીને આવેલાં (મુહાજેરીન) પૈકી સૌથી પહેલી કબર ઉસ્માન ઈબ્ને મઝહીનની છે. જેઓ આપ સ.અ.વ.ના સાથીઓ (સહાબીઓ)

પૈકી સૌથી પહેલાં સાથી (સહાબી) છે જે “બકીઅ”માં દફન થયાં છે. લોકોને નામ (ઉસ્માન એ નામ)ને કારણે ગેરસમજ થાય છે પરંતુ પિતાના નામ (ઈબ્ને મઝહીન)નો ઉલ્લેખ આ ગેરસમજ દૂર કરવા માટે પુરતો છે. મારિયા કબ્તિયાના ઉદરથી જેમનો જન્મ થયો હતો તે પયગમ્બરે અકરમ સ.અ.વ.ના સુપુત્ર ઈબ્રાહીમ આ “ઈબ્ને મઝહીન”ની પાસે દફન થએલાં છે. જનાબ ખદીજા સલા. સિવાયની પયગમ્બર સ.અ.વ.ની અન્ય પત્નિઓ (અઝવાજ) પણ આ બકીઅમાં જ દફન થએલાં છે. જનાબ ખદીજા સલા. “જન્નતુલ-મોઅલ્લા”માં દફન થએલાં છે. આપ સ.અ.વ.ની અઝવાજ (પત્નિઓ) પૈકી કેટલાંકના દફન સ્થળ તરીકે સીરિયા (શામ)નો પણ ઉલ્લેખ થએલો છે.

બની-હાશિમ પૈકી પયગમ્બરે અકરમ સ.અ.વ.ના કાકા અબ્બાસ ઈબ્ને અબ્દુલ મુત્તલિબ તેમની કબર ઉપર પણ ઘુમ્મટ (ડેરી) હતો. જે “કુબ્બએ અબ્બાસ” નામે ઓળખાતો હતો. પ્રખ્યાત લોકવાયકા પ્રમાણે રસૂલ સ.અ.વ.ના સુપુત્રી

સૈયદા ફાતેમા ઝહરા બિન્તે રસૂલ સ.અ.વ. બકીઅમાં દફન થએલાં છે. આ લોક વાયકાનું પ્રખ્યાત પ્રમાણ (સનદ) એ છે કે આનો ઉલ્લેખ ઈમામ હસન અ.સ.ની વસીયતમાં થએલો છે કે આપ અ.સ.એ પોતાના ભાઈ ઈમામ હુસૈન અ.સ.ને વસીયત કરી હતી કે: “જો મને નાના સ.અ.વ.ના પડખે દફન કરવાની બાબતે લોકો અવરોધ ઉભા કરે તો મને મારા માતા ફાતેમા સલા.ના પડખે દફન કરજો.” મૌલા અલી અ.સ.ના આદરણીય માતા પણ આ બકીઅના કબ્રસ્તાનમાં જ દફન થએલાં છે. શક્ય છે કે આ કબર “કુબ્બએ અબ્બાસ”ના નામે પ્રખ્યાત સ્થળે હોય કેમકે “બુરતૂન”ના કથન પ્રમાણે આ ઘુમ્મટ (કુબ્બો-ડેરી) અગ્યાર વ્યક્તિઓ માટે વકફ કરવામાં આવ્યો હતો.

પયગમ્બરે અકરમ સ.અ.વ. પોતે આ કબીઅમાં દફન થએલાં મહૂમોની કબરો ઉપર પધારતાં હતાં અને તેમના માટે ગુનાહોની માફીની દુઆ ફરમાવીને અલ્લાહની બારગાહમાં તેમના દરજ્જાઓ મહાન થાય તેની ભલામણ કરતાં હતાં. આમ આપ

સ.અ.વ.એ મોઅમેનીન અને શહીદોની કબરોની ઝિયારત અંગે પોતાના જ ચરિત્ર (સીરત)નું દ્રષ્ટાંત રજુ કરેલ છે. તેથી જ મોહદિસે દહલવીએ પોતાના પુસ્તક “મદારેજુન્નુબુવ્વહ”માં એક રિવાયત લખી છે કે: “સફર માસના અંતિમ દિવસોમાં જિબ્રઈલ અમીન હાજર થયાં અને કહ્યું કે આપનો રબ ફરમાવે છે કે: “અસ્સલામો અલ્યકુમ દારા કૌમે મોઅમેનીન ઈન્ના વ ઈય્યાકુમ મુતવાએદૂના ગદન મોઅજ્જેલૂહ” અને એવું પણ ફરમાવ્યું છે કે: “અસ્સલામો અલ્યકુમ! યા અહલલ કુબૂર યગફેરલ્લહો લના વ લકુમ, અન્તુમ લના સલફૂન વ નક્લો બિલ-અસર.”

રસૂલ સ.અ.વ.ના પત્નિ હઝરત આએશાથી પણ એક રિવાયત વર્ણવવામાં આવી છે જે મનોહર પણ છે અને નસીહત લેવા પાત્ર પણ છે. જેનો સાર નીચે પ્રમાણે છે:

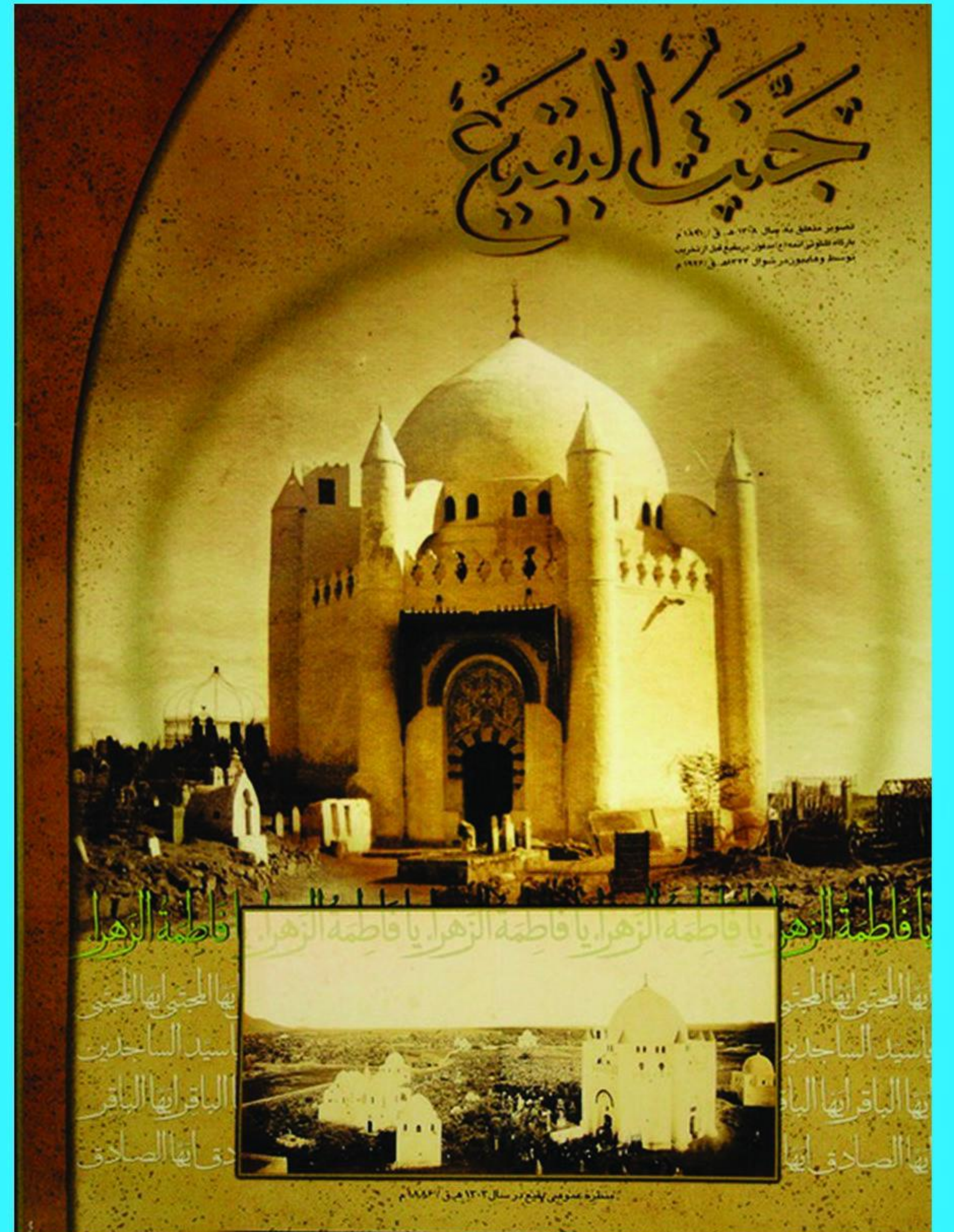
હઝરત આએશાએ કહ્યું કે એક રાત્રે રસૂલે અકરમ સ.અ.વ. મારા ઓરડામાં હતાં. હું સૂઈ ગઈ, થોડીક વાર પછી હું જાગી ગઈ તો નબીયે અકરમ સ.અ.વ.ને પોતાની પથારીમાં

જોયાં નહીં. પહેલાં બીજા ઓરડામાં જોયું પરંતુ ત્યાં શાંતિ પથરાએલી જોઈને બહાર નીકળી કે સરકાર સ.અ.વ. ક્યાં ગયાં હશે! માનવ પ્રકૃતિ પ્રમાણે મેં વિચાર્યું કે ક્યાંક કોઈ અન્ય પત્નિના ઓરડામાં તો નથી ચાલ્યાં ગયાં ને! આ મારો વહેમ હતો. તે અંધકારમાં જ જરાક આગળ ગઈ તો આપ સ.અ.વ. બકીઅ (ના કબ્રસ્તાન)માં દેખાયાં કે કબરો વચ્ચે હાથ ઉંચા કરીને કાંઈ પઢી રહ્યાં છે. હું થોડુંક અંતર રાખીને ઉભી રહી ગઈ. પછી ઝડપથી પોતાના ઓરડામાં આવી ગઈ અને પોતાની પથારીમાં સૂઈ ગઈ. કેટલીક ક્ષણોમાં આપ હઝરત સ.અ.વ. પણ પધાર્યા અને મને જોઈને ફરમાવ્યું: “આએશા! આ શું થઈ ગયું છે? શ્વાસ કેમ ચઢી ગયો છે?” મેં હુઝૂર સ.અ.વ.ને સંપૂર્ણ વાત કહી સંભળાવી. ત્યારે સરકાર સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું: “વારૂં! તો તે પડછાયો કે જે મારી આગળ આગળ ચાલતો હતો તે તમે હતાં!” આપ સ.અ.વ.એ એવું પણ ફરમાવ્યું કે: “જિબ્રઈલ અ.સ.એ આવીને મને મારા રબનો સંદેશો આપ્યો હતો કે આજે રાત્રે

થોડોક સમય હું બકીઅના કબ્રસ્તાનમાં વિતાવું”

મદીનએ મુનવ્વરા યાત્રાધામ (ઝિયારતગાહ)નો દરજજો ધરાવે છે. દર્શનાર્થીઓ (ઝાએરીન) (આ નગરના) સઘળા સ્થળોની ઝિયારત (દર્શન) કરે છે. તેમાં જન્નતુલ-બકીઅને પણ એક વિશિષ્ટ દરજજો પ્રાપ્ત છે. અલ્લાહ તઆલા આપણને સૌને આ ઝિયારતોથી લાભાંવિત કરે. (આમીન યા-રબ્બલ આલમીન)

સદ્વ્યવહાર (નેકી)ને શ્રેષ્ઠતા અને

ઉત્કૃષ્ટતાનું માપદંડ ગણાવે છે

માતા-પિતાના મુખને જોવું ઈબાદત:

આ અંગે રસૂલે અકરમ સ.અ.વ.થી રિવાયત છે જે ઇબ્ને અબ્બાસે વર્ણવેલ છે કે રસૂલે ખુદા સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “જે વ્યક્તિ પોતાના માત-પિતાના મુખને દયા-કૃપા અને મહેરબાની સાથે જુએ તેના બદલામાં અલ્લાહ તેની આવી દરેક દ્રષ્ટિના બદલામાં એક મકબૂલ હજ (એવી હજ કે જે અલ્લાહની બારગાહમાં સ્વીકારવામાં આવી હોય) લખી દે છે.”

કોઈએ પુછ્યું: “હે અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ! જો દિવસમાં સો વખત જુએ તો પણ?”

આપ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યું: “જો એક લાખ વખત જુએ તો એક લાખ મકબૂલ હજ તેના માટે લખી દેશે.” (મુસ્તદરકુલ વસાઇલ, ભાગ ૧૫, પાન નં ૨૦૪)

સંતાનો ઉપર બાપના હક:

સંતાનો ઉપર બાપનો હક એવો છે કે તે તમારા મૂળ અને પાયો છે અને તમો તેની શાખા અને ડાળીઓ છો. જો તે ન હોત તો તમો પણ ન હોત અને ખુદાની નેઅમતો (દયા-કૃપા)ના મૂળમાં તેઓ જ હોય છે. (ખુદાની દયા મા-બાપ થકી જ મળે છે) તેથી ખુદાની આ નેઅમત અંગે ખુદાનો પાડ માનો. (અલ-ફકીહ, ભાગ ૨, પાન નં ૬૨૧) અને કોઈ પણ શક્તિ ખુદાની શક્તિથી વધુ બળવત્તર નથી અને આ પણ કોઈ ગુપ્ત વાત નથી અને દરેક વ્યક્તિ જાણે જ છે કે તેના પ્રેમાળ પિતાએ તેને ઘણી મુશ્કેલીઓ અને વિડંબનાઓમાંથી છોડાવ્યો છે અને સુરક્ષિત રાખ્યો છે. આપણું બાળપણ આપણી નજર સમક્ષ છે કે

શારીરિકરીતે આપણાં ઉછેર માટે આપણાં માત-પિતાએ રાત-દિવસ, કેટકેટલી મહેનત કરી છે અને પોતાના સુખચેન, એશ-આરામનો ત્યાગ કર્યો છે.

તેથી આપણે ખુદાની ઈબાદત અને તેના પ્રત્યે આભાર પ્રગટ કર્યા પછી માત-પિતા પ્રત્યે પણ આભારની લાગણી અવશ્ય વ્યક્ત કરીએ પરંતુ હદીસ શરીફમાં કહેવામાં આવ્યું છે તે પ્રમાણે વર્તો તેમ છતાં માત-પિતાનો જેટલો આભાર માનવો જોઈએ તેટલો આભાર તો માની શકાય તેમ છે જ નહીં.

હજ્જાન બિન સુદીરે પોતાના પિતાથી રિવાયત કરી છે કે ઈમામ મુહમ્મદ બાકિર અ.સ.ને પુછવામાં આવ્યું કે શું પુત્ર પોતાના પિતાનો હક અદા કરી શકે છે ખરો? ત્યારે આપ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “ફક્ત બે રીતે જ શક્ય છે; એક તો એ રીતે કે પિતા કોઈનો દાસ (ગુલામ) હોય એન પુત્ર તેને ખરીદીને આઝાદ કરી દે અથવા તો બાપ કોઈનો દેવાદાર હોય અને પુત્ર તેનું દેવું ચુકવી આપે.” (બિહાર અનવાર, ભાગ ૧૭, પાન નં ૬૬)

બાપને આદર આપવો ફરજિયાત (વાજિબ):

કુરઆને મજુદની આયતો ઉપરાંત ઈસ્લામી પરંપરા (સંસ્કૃતિ)માં પણ માત-પિતાના હક અને તેમના આદરની તાકીદપૂર્વક આજ્ઞા આપવામાં આવી છે અને તે સાથે જ આદરનું પુણ્ય (સવાબ) અને સારો બદલો અને આદર નહીં કરવાનું પાપ (ગુનાહ) અને શિક્ષાનું પણ ઘણી જગ્યાએ વર્ણન કરવામાં આવેલ છે.

આમ ઈમામ સાદિક અ.સ.થી રિવાયત છે કે જ્યારે હઝરત યાઅકૂબ અ.સ. ઈજુમમાં પધાર્યા ત્યારે હઝરત યુસુફ અ.સ. પણ ઘણાં લોકો સાથે તેમને આવકારવા અને સ્વાગત માટે ગયાં હતાં. જ્યારે પાસે પહોંચ્યાં પોતાના હોદ્દા અને સમ્રાટપદને કારણે આપ તરત જ સવારી ઉપરથી ઉતર્યા નહોતાં (એટલે કે ઉતરવામાં થોડોક વિલંબ થઈ ગયો) ત્યારે જિબ્રિલ અમીન અ.સ.એ કહ્યું: “હે યુસુફ! તમારી મુઠ્ઠી ખોલી દો” અને જ્યારે હઝરત યુસુફ અ.સ.એ પોતાની મુઠ્ઠી ઉઘાડી તો તેમાં એક પ્રકાશપુંજ (નૂર) આકાશ તરફ ચાલ્યો ગયો.

ત્યારે હઝરત યુસુફ અ.સ.એ કહ્યું: “જિબ્રિલ અ.સ.! આ શું છે?” જિબ્રિલ અ.સ.એ કહ્યું: “આ નબુવ્વતનું નૂર હતું જે તમારા વંશમાંથી ચાલ્યું ગયું છે. તમો પોતાના પિતાને આદર આપવા માટે સવારી ઉપરથી ઉતર્યા નહોતાં તેથી નબુવ્વતની પરંપરા આપના ભાઈના વંશમાં ચાલી ગઈ છે.” (અલ-કાફી, પાન નં ૩૧૧)

પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ના એક નજીકના સબંધીએ પુછ્યું કે મારા માત-પિતાનું અવસાન થઈ ગયું છે. હું તેમના હક કેવી રીતે અદા કરું? ત્યારે ફરમાવ્યું: “તેમના માટે નમાઝ પઢો, તેમના ગુનાહોની અલ્લાહની બારગાહમાં ક્ષમા (મગફેરત)ની યાચના કરો અને તેમના સબંધીઓ સાથે સારો વ્યવહાર કરો અને પછી ફરમાવ્યું કે માનો હક બાપના હક કરતાં બમણો છે.” (રિસાલતુલ-હુકૂક, પાન નં ૧૩૯ ઉપરથી ભાષાંતર)

બાળકો ઉપર માંના હક:

“તારી માંનો હક તારા ઉપર એવો છે કે તું જાણી લે કે કોઈ બીજાને આવી રીતે ઉપાડીને નથી ફરતો તે રીતે તે તને(પોતાના ઉદરમાં) ઉપાડીને ફરતી હતી અને કોઈએ આજ દિનથી બીજા કોઈને નહીં ખવડાવ્યું હોય તે રીતે પોતાના હૃદયનું ફળ તે તને ખવડાવતી રહી છે અને પોતાની સઘળી શક્તિ અને સંપૂર્ણ સામર્થ્યથી તારી રક્ષા કરતી હતી. પોતાની ભૂખ અને તરસને ગણકાર્યા વગર તને ભરપેટ જમાડતી અને સંતુષ્ટ કરતી હતી. પોતે ઓછા અને સાધારણ વસ્ત્રોથી ચલાવી લેતી હતી પરંતુ તારા માટે સુંદર વસ્ત્રોની વ્યવસ્થા કરતી હતી. પોતે તડકામાં રહેતી હતી અને તને પોતાના પ્રેમની છત્રછાયામાં રાખતી હતી. પોતાની ઉંઘ અને આરામની ચિંતા કર્યા વગર તારી જ ઉંઘ અને આરામનો ખ્યાલ રાખતી હતી. ગરમી અને ટાઢથી પણ તારું રક્ષણ કરતી હતી જેથી કરીને તું તેનો જ રહે. તેથી તું કોઈ પણ રીતે તેનો પાડ માની શકતો નથી (શુક્ર અદા કરી શકતો નથી) પરંતુ ખુદા તને આ વાતની પ્રેરણાં આપે તો જ!” (અલ-ફકીહ, ભાગ ૨, બાબુલ-હુકૂક, પાન નં ૬૨૧)

ઈમામ સજ્જાદ અ.સ.ની વાણી (શિખામણો)માં પિતાના હક કરતાં માતાના હકને પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી છે તેનું કારણ કદાચ એ હોઈ શકે છે કે સંતાનોના વ્યક્તિત્વના ઘડતરમાં માનો હિસ્સો વધારે હોય છે અને તે વધારે મહેનત અને મુશ્કેલીઓ વેઠે છે. આ ઈસ્લામ ધર્મની જ વિશિષ્ટતા છે અન્ય વિચારસરણી અને ધર્મોના માનનારાઓ (માતાની) આટલી બધી મહાનતા અને આદરનો સ્વીકાર કરતાં નથી.

સ્ત્રીને માતા તરીકે જે હકો ઈસ્લામે આપ્યાં છે તેની પશ્ચિમનું જગત કલ્પના પણ નથી કરી શકતું. ત્યાં તો બાળક કાયદાની જોગવાઈ પ્રમાણે પુષ્પવયનો થઈ જાય છે ત્યારે ઘર (એટલે કે માત-પિતા)નો ત્યાગ કરીને ચાલ્યો જાય છે અને માત-પિતાથી સ્વતંત્ર થઈ જવાનું વિચારતો થઈ જાય છે. આવો વ્યવહાર કુટુંબના વાતાવરણને લાગણીહીન અને પ્રેમ વગરના વાતાવરણમાં પરિવર્તિત કરી દે છે અને વરસો સુધી સંતાનો પોતાના માત-પિતાને જોવા-મળવા પણ આવતાં નથી અને સરકાર પણ આવા માત-પિતાને વૃદ્ધાશ્રમમાં મોકલી દેવા માટે બાધ્ય થઈ જાય છે.

ખુબ જ દુઃખ સાથે નોંધવું પડે છે કે અન્યોના આંધળા અનુકરણે હવે ઈસ્લામી સમાજમાં પણ આ પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કર્યું છે. માત-પિતા ઘરનું અજવાળું હોવા જોઈએ તેને બદલે તેમને ઘરથી અલિપ્ત અને દૂર કરવામાં આવી રહ્યાં છે અને તેમને વૃદ્ધાશ્રમમાં મોકલવાની શરૂઆત પણ થઈ ગઈ છે.

કુરઆને મજુદે આ ભૂંડી સંસ્કૃતિને રદીયો આપી દીધો છે અને મા-બાપના હકોની જાળવણીની ખુબ જ તાકીદપૂર્વકની આજ્ઞા આપી છે. એટલે સુધી પોતાની ઈબાદતની સાથે જ મા-બાપ સાથે મહેરબાની, ઉપકાર, સદ્વ્યવહાર અને નેકી કરવાની આજ્ઞા આપી છે એટલે કે અલ્લાહની ઈબાદત પછી તરત જ મા-બાપના હકોની જાળવણીની આજ્ઞા આપવામાં આવી છે.

ઘર

ઘમામ સાદિકના આહવાવાળાનું

કુલ્લે રાવન્દી અને ઘલ્લે શહેર આશોબે હશામ બિન હકમથી રિવાયત કરી છે કે જબલ પ્રદેશનો એક વ્યક્તિ કે જે ઘમામ સાદિક અ.સ.ના મિત્રો પૈકી હતો તે દર વરસે હજના સમયે હઝરતથી મળવા મદીના આવતો ત્યારે ઘમામ અ.સ. તેને પોતાના એક મકાનમાં ઉતારો આપતાં હતાં અને ઘણાં પ્રેમને કારણે તે લાંબા સમય સુધી ઘમામ અ.સ.ની સેવામાં રોકાતો હતો.

એક વખત મદીનામાં આવ્યો તો હજ ઉપર જતાં પહેલાં ૧૦ હજાર દિરહમ ઘમામ અ.સ.ની સેવામાં મુક્યાં અને કહ્યું કે આ રકમમાંથી તેના માટે એક ઘર ખરીદી લેજો. તેથી હવે પછી જ્યારે પણ તે મદીનામાં આવે તો હઝરત અ.સ.ને તકલીફ ન પડે.

હજથી પરત આવીને તે હઝરત અ.સ.ની સેવામાં હાજર થયો અને પુછ્યું આપે મારા માટે મકાન ખરીદ્યું છે?

હઝરત અ.સ. એ ફરમાવ્યું હા, અને એક કાગળ તેને આપીને કહ્યું કે આ તે મકાનનો દસ્તાવેજ છે. જ્યારે તેણે તે કાગળનું લખાણ વાચ્યું તો જોયું કે તેમાં લખેલું હતું:

“બિસ્મિલ્લા-હિરહમા-નિર્હીમ! આ એ મકાનનો દસ્તાવેજ છે જે જાઅફર બિન મુહમ્મદ (અ.સ.) એ ફલાણાં બિન ફલાણાં જબલી માટે ખરીદ્યું છે. તે મકાન જન્નતુલ ફિરદૌસ (સ્વર્ગ)માં છે. તેની ચતુર્સીમા આ પ્રમાણે છે:

એક સીમા હઝરત રસૂલે અક્રમ સ.અ.વ.ના મકાનને લાગીને અને બીજી સીમા અમીરૂલ મોઅમેનીન અ.સ.ના ઘરને લાગીને છે જ્યારે ત્રીજી સીમા હસન બિન અલીના ઘરને અને ચોથી સીમા હુસૈન બિન અલીના ઘરને લાગીને છે.”

જ્યારે તેણે આ વાચ્યું ત્યારે કહ્યું: “હું આપના ઉપર ન્યોછાવર થાઉં! હું આ સ્વીકારું છું.”

હઝરત અ.સ. એ ફરમાવ્યું: “મેં આ મકાનની રકમ ઈમામ હસન અ.સ. અને ઈમામ હુસૈન અ.સ.ના વંશજોમાં વહેચી દીધી છે.”

જ્યારે તે વ્યક્તિના અંતિમ દિવસો આવ્યાં અને મૃત્યુ શૈયા ઉપર આવી ગયો ત્યારે તેણે પોતાના કુટુંબ-કબીલાને એકત્ર કરીને તેમને સમ આપીને કહ્યું: “મને દફનાવતી વખતે આ કાગળ મારી કબરમાં મૂકી દેજો.”

તેમણે એવું જ કર્યું. બીજા દિવસે જ્યારે તેઓ તેની કબર પર ગયાં ત્યારે જોયું કે તે કાગળ કબર ઉપર પડ્યો છે અને તેમાં લખેલું છે કે: “ખુદાના સમ! જાઅફર બિન મુહમ્મદ (અ.સ.)એ મને જે કહ્યું હતું અને જે લખીને આપ્યું હતું તે પ્રમાણે જ થયું છે. (એટલે કે મને સ્વર્ગમાં ઘર મળી ગયું છે.)” (મનાકિબે ઇબ્ને શહેર આશોબ, પાન નં ૨૩૨)

હઝરત સુલૈમાન અ.સ.ની દુઆ

"رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ"

"أَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ"

“રબ્બે અવઝેઅની અન-અશકુરા નેઅમતેક-લ્લતી અલૈય્યા વ અલા વાલેદૈય્યા વ
અન-અઅમલા સાલેહન તરઝાહો વ અદખિલની બેરહમતેકા ફી-
એબાદેકસ્સાલેહીન” (સૂરએ નમ્લ, આયત ૧૯)

ખુદાએ જનાબ સુલૈમાન અ.સ.ને એક અદ્વિતીય શાસન (હુકુમત) આપ્યું હતું અને તેનો ધ્યેય લોકોને એકેશ્વરવાદ (તવહીદ) અને અલ્લાહના લક્ષ્યની બાબતે આમંત્રિત કરવાનો હતો. સઘળા પ્રાણીઓ અને પક્ષીઓ આપના તાબે અને આજ્ઞાંકિત હતાં. અલ્લાહે આપ અ.સ.ને સમગ્ર સજીવોની બોલી (વાણી)નું જ્ઞાન પણ આપ્યું હતું. આ બાબતને હઝરત સુલૈમાન પોતે પણ અલ્લાહની સ્પષ્ટ દયા-કૃપા લેખતાં હતાં.

એક દિવસ હઝરત સુલૈમાન અ.સ. પોતાના મનુષ્યો, જિન અને પ્રાણીઓ - પક્ષીઓથી રચાએલા મહાન સૈન્યને લઈને “વાદીયે નમ્લ” (કીડીઓના પ્રદેશ)માં આવ્યાં. ત્યારે એક કીડીએ બીજી કીડીઓને સાવધાન કરતાં કહ્યું કે:

“હે કીડીઓ! તમો સઘળાં પોતપોતાના દરમાં ચાલ્યાં જાવ નહીં તો સુલૈમાન અ.સ. અને તેમનું સૈન્ય તમને કચડી નાંખીને નાશ કરી દેશે અને તેમને તો આની જાણ સુધ્ધાં નહીં થાય.”

જેથી સુલૈમાન અ.સ. પર સ્મિત કરી કહેવા લાગ્યાં: “૨૦૦ અવળેઅની અન-અશકુરા નેઅમતેક-લ્લતી અલૈય્યા વ અલા વાલેદૈય્યા વ અન-અઅમલા સાલેહન તરઝાહો વ અદખિલની બેરહમતેકા ફી-એબાદેકસ્સાલેહીન” અર્થાત: હે મારા પરવરદિગાર! જે નેઅમતો તેં મારા ઉપર અને મારા મા-બાપ ઉપર ઉતારી છે તેનો ઉપકાર માનવા મને પ્રેરણાં આપ અને (એવું પણ કર કે) હું કોઈ એવું સત્કાર્ય કરું જે તું પસંદ કરે અને તારી દયાથી મને તારા સદાચારી બંદાઓમાં દાખલ કરી લે.

મહત્વની વાત એ છે કે આ આયતે કરીમાથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે કીડીઓ પાસે પણ બુદ્ધિ અને હોશિયારી છે અને કીડીઓમાં પણ વ્યવસ્થાશક્તિ અને સૈન્યના સરદારનું જ્ઞાન છે પરંતુ આ જ્ઞાન એટલું સચોટ નથી કે સુલૈમાન અ.સ. સાથે એવા કોઈ કાર્યને જોડી દેવું જોઈએ નહીં કે ખુદાના નબીના મહાન મોભાને લાયક ન હોય અને એ પણ શક્ય છે કે આ વાત સૈન્ય માટે કહેવામાં આવી હતી. કેમકે નબી અ.સ. માઅસૂમ હોય તેથી તેમના સાથીઓ (અસ્હાબ) પણ કોઈ પણ જાતના એબ વગરના છે તેવું પ્રસ્થાપિત થઈ જતું નથી.

જનાબ સુલૈમાન અ.સ. એ ખુદાનો પાડ માનીને એ વાત સ્પષ્ટ કરી દીધી કે સામર્થ્યનો અર્થ એવો નથી કે પ્રજા તેની બીકને કારણે દરોમાં પેસી જાય છે તે જોઈને શાસક અભિમાન કરવા લાગે પરંતુ સામર્થ્યનું સાચું પ્રદર્શન તો એ કહેવાય કે મનુષ્ય એ વાત ઉપર અલ્લાહનો પાડ માને કે તેણે મને એવી ઈજાત આપી છે કે સૃષ્ટિ તેને માન આપે છે.

(ક્રમશઃ ચાલનાર લેખમાળા)

ખાદ્ય પદાર્થો અને

તેના ગુણધર્મો

ડુંગળી

ઈમામ સાદિક અ.સ. એ ફરમાવ્યું છે કે:

ડુંગળી થાક ઉતારે છે.

હાડકા મજબૂત કરે છે.

પગના સ્નાયુઓને મજબૂત અને સ્ફૂર્તિવાળા કરે છે.

શરીરની શક્તિમાં વૃદ્ધિ કરે છે.

અને તાવને મટાડે છે.

(કાફી, ભાગ ૬, પાન નં ૩૭૪, હદીસ નં ૨)

લીલી ડુંગળી

ઈમામ સાદિક અ.સ.ને લીલી ડુંગળી ખાવાની બાબતે પુછવામાં આવ્યું ત્યારે આપે ફરમાવ્યું કે તેને ખાવાનું રાખો કેમકે તેના ચાર ફાયદા છે:

૧. મોઢાને સુગંધિત કરે છે.

૨. શરીરમાંથી વાયુને કાઢે છે.

૩. હરસ-મસાનો નાશ કરે છે.

૪. જો કોઈ લીલી ડુંગળી સતત ખાતો રહે તો તેને કોઢ થતો નથી.

(કાફી, ભાગ ૬, પાન નં ૩૬૫, હદીસ નં ૫)

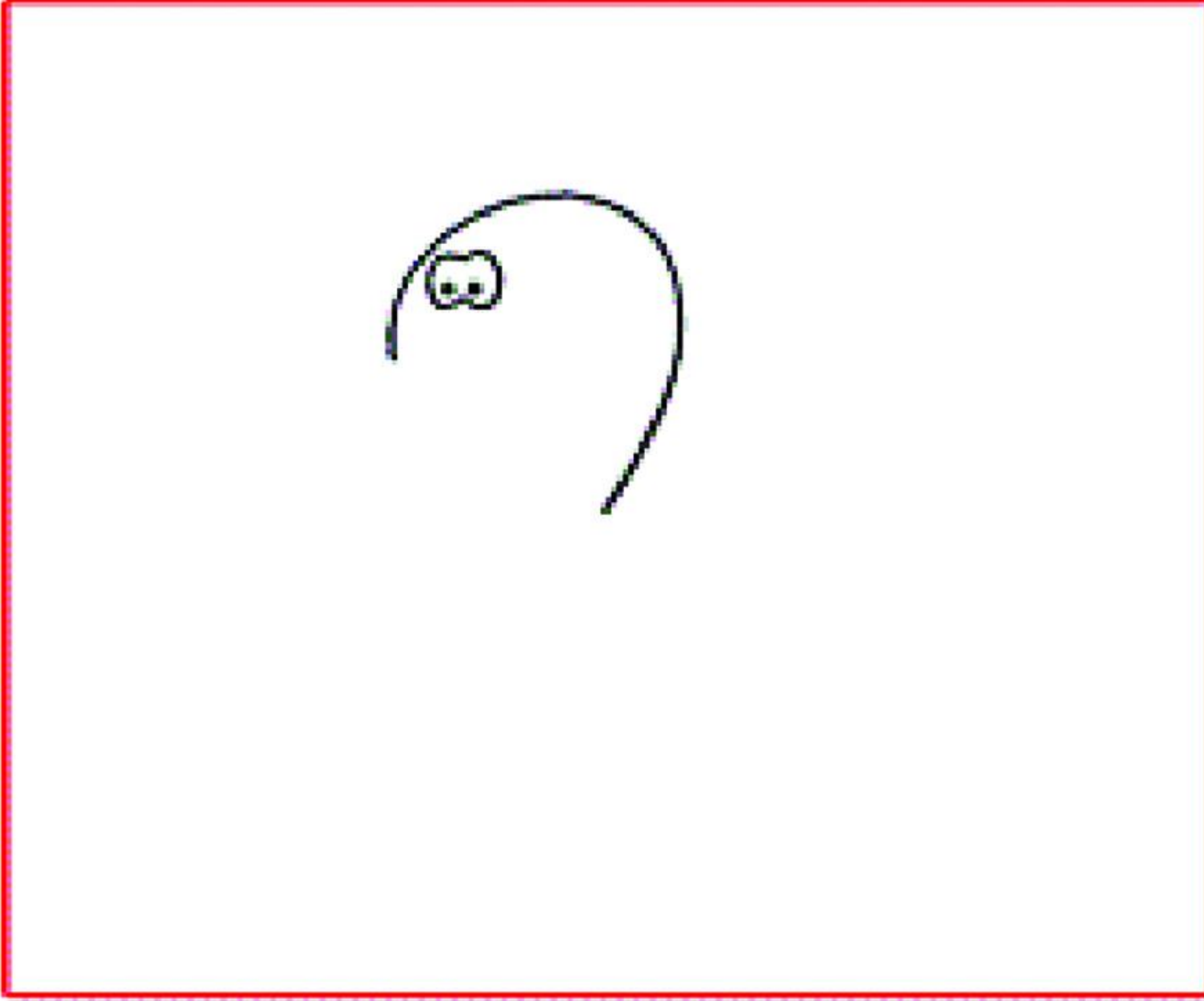

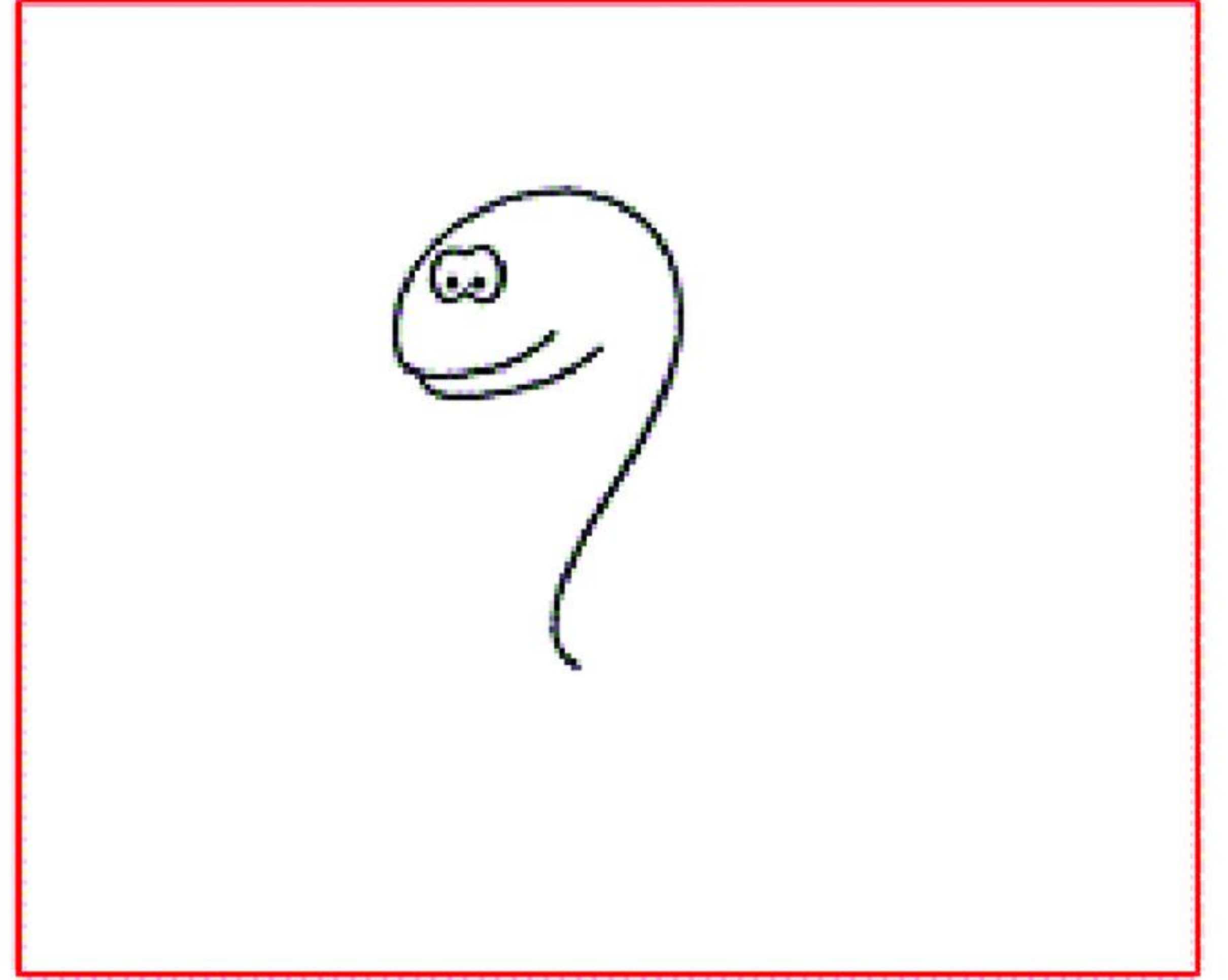
જુઓ અને ચિત્ર બનાવો

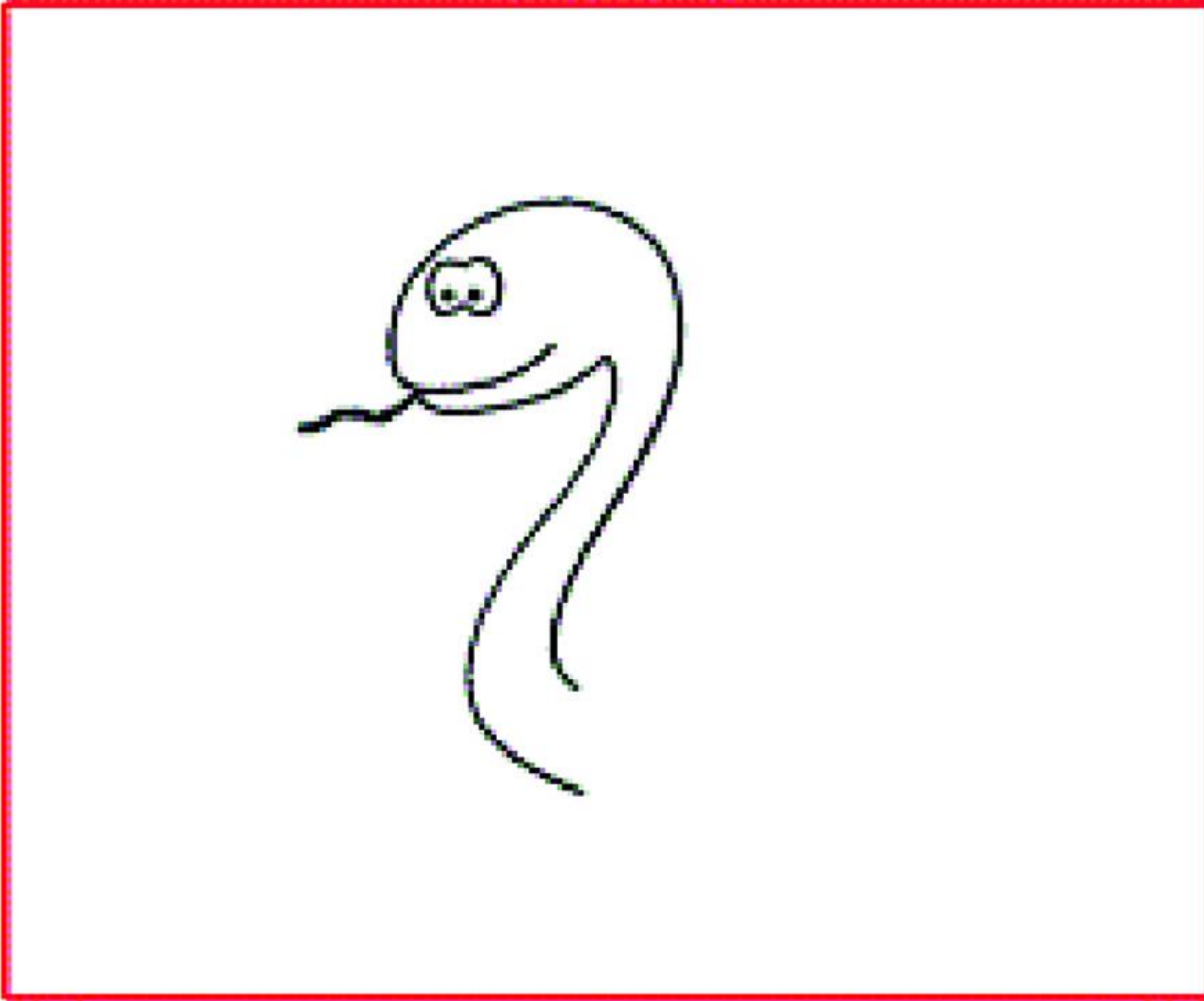
STEP 1

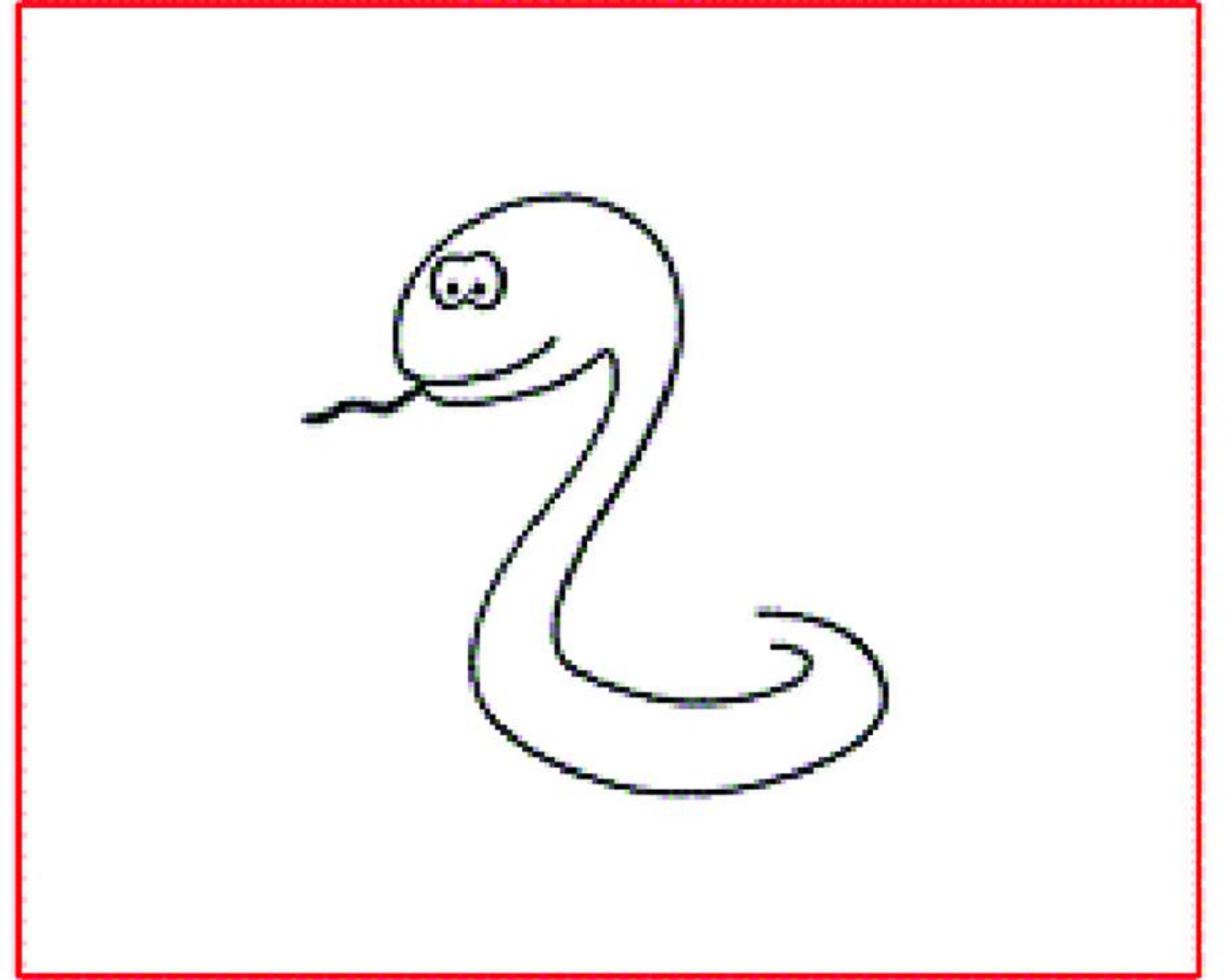
STEP 2

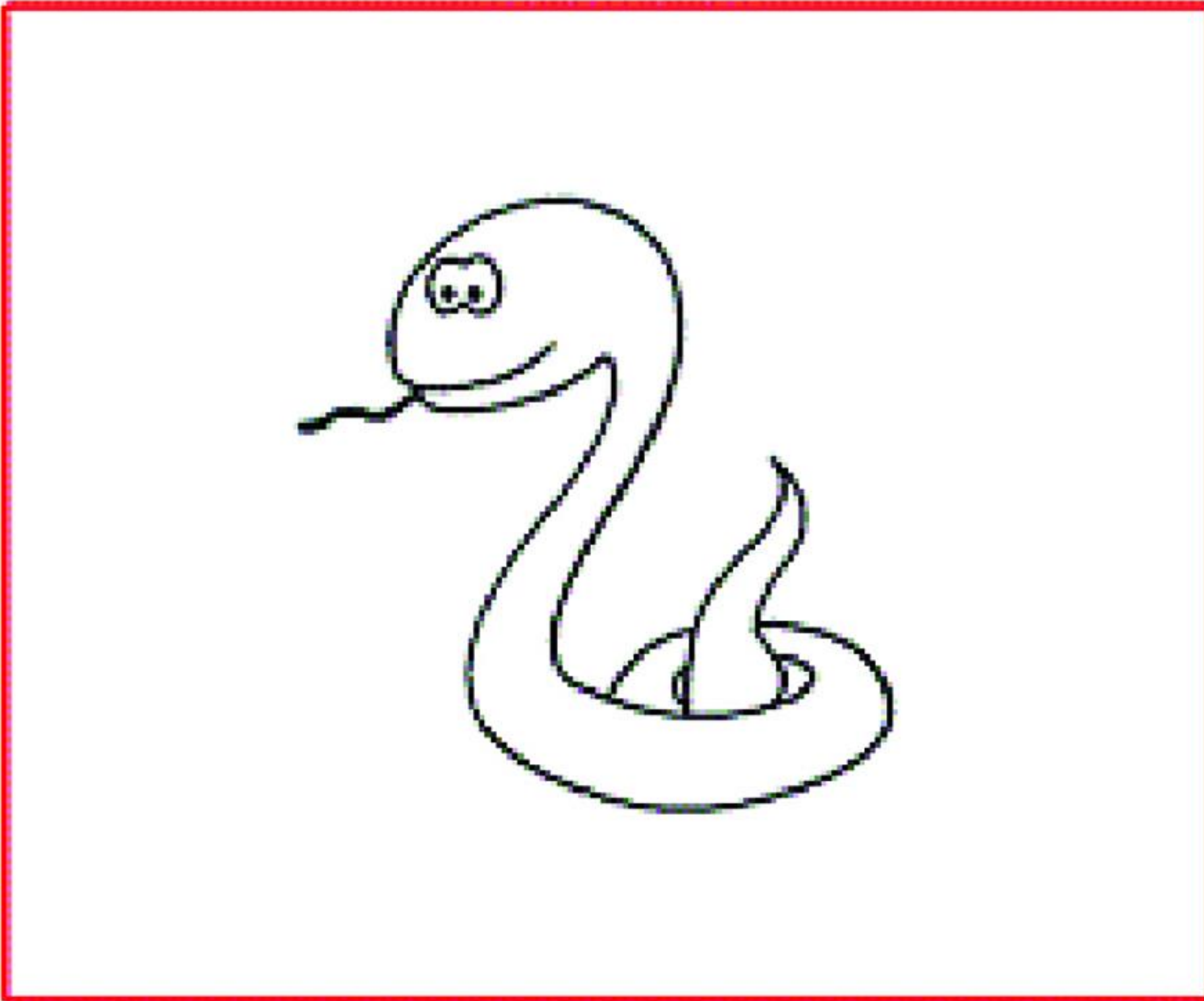
STEP 3

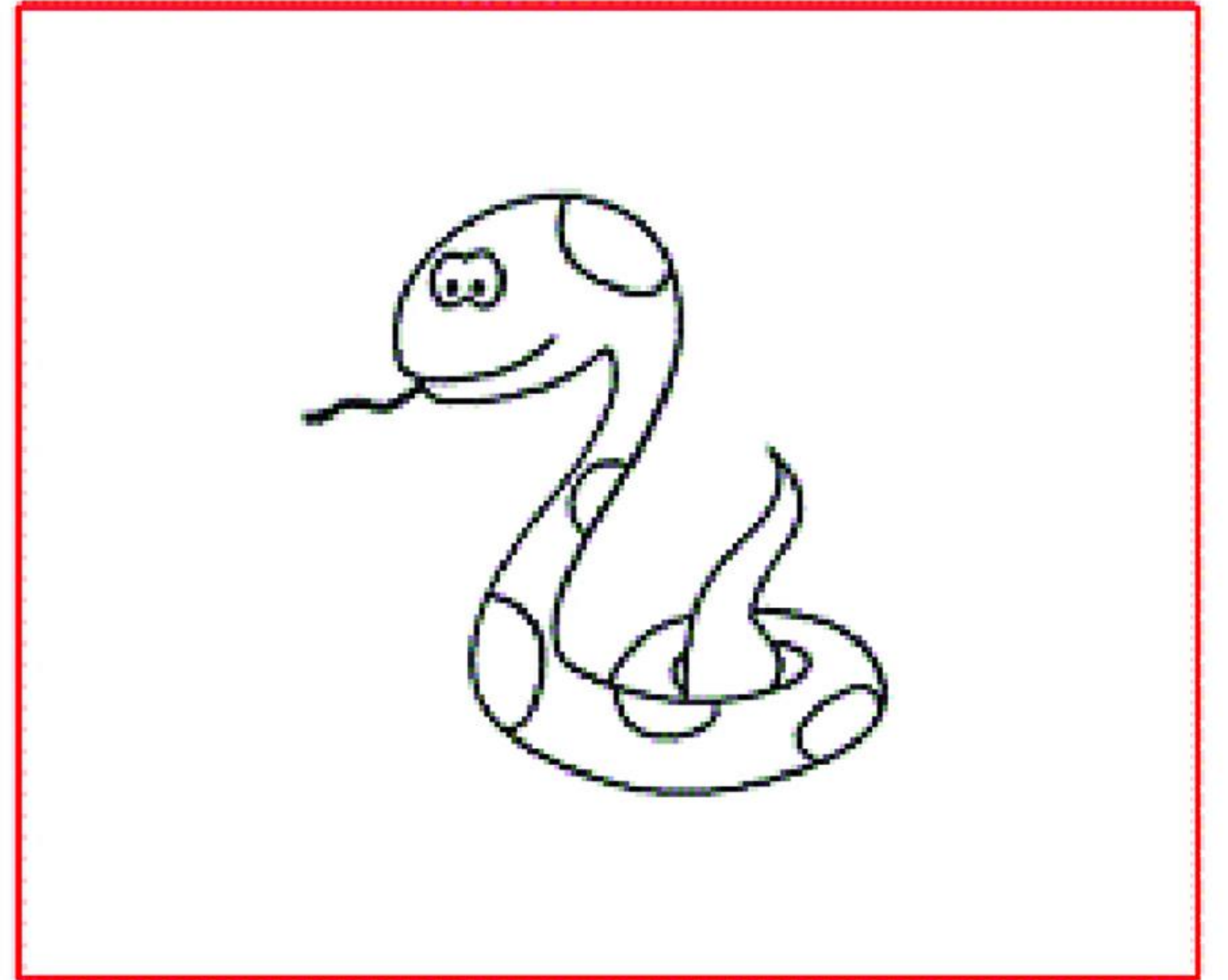
STEP 4

STEP 5

STEP 6

PUBLISH 10TH EVERY MONTH, RNI No: GUJGUJ/2015/59960

₹/. 30

REGISTERED UNDER POSTEL REGISTRATION No: AHD-C/51/2015-2018 VALID UP TO 31TH DECEMBER 2018

ISSUED BY THE SSPO's AHMEDABAD CITY DIVISION, PERMITTED TO POST AT AHMEDABAD PSO ON 10TH OF EVERY MONTH

PUBLISHED FROM: HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD - 382 440

ابن الطالب بدو المقتول نكبره

عنك من الكفا

PRINTED AND PUBLISHED BY: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN ON BEHALF OF
HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST, RNI NO: GUJGUJ/2015/59960
AND PRINTED AT PRINT CARE, N.R. ESTATE, TAVDIPURA, SHAHIBAUG, AHMEDABAD-380 004
AND PUBLISHED FROM HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST
865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD- 382 440
EDITOR: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN

